

УДК 016:070.4(477)"2014"

Леся Кучеренко,
завідувач відділу наукової підготовки
державних бібліографічних покажчиків
Книжкової палати України

Інформаційний ресурс української газетної періодики (за матеріалами бази даних державної бібліографії "Літопис газетних статей" за 2014 р.)

Проведено бібліометричний аналіз записів на газетні публікації. Наведено статистичні дані їхнього розподілу за класами УДК. Складено список газет, матеріали з яких опрацьовано при формуванні бази даних. Представлено територіальний розподіл газет і мовна структура записів.

Ключові слова: газетні публікації, газетні статті, аналіз записів, випуск видань, територіальний розподіл, мовна структура.

Постановка проблеми. Бібліотеки, науки, інформаційні установи України щороку випускають певну кількість бібліографічних видань. Серед них є такі, що виходять із встановленою періодичністю, і неперіодичні — тематичні, хронологічні, присвячені певній особистості, території тощо. Книжкова палата України — єдина в країні установа, яка випускає бібліографічні покажчики універсального змісту — державні бібліографічні покажчики (літописи), об'єднані в серію "Національна бібліографія України". Це завдання покладене на Книжкову палату Законом України "Про видавничу справу", ст. 27.

Серед восьми покажчиків серії виділяється "Літопис газетних статей", який містить бібліографічну інформацію про статті наукового і суспільно значущого змісту, що опубліковані в газетних виданнях. Завданням Книжкової палати є найповніше відображення у літописі подій державного і регіонального значення, для чого із загальної кількості газетних видань (2169 назв у 2014 році) відбирають 70, серед яких центральні ("Голос України", "Урядовий кур'єр" та інші) та по кілька газет з кожного регіону нашої країни.

Державні бібліографічні покажчики формують на основі баз даних державної бібліографії, які створюють окремо на кожне поточне число видання. Для аналізу інформаційного наповнення покажчика бази даних усіх номерів покажчика за рік (загалом 24) об'єднують в одну базу даних.

Мета дослідження: визначення ступеня інформативності та тематичної спрямованості публікацій у газетних виданнях.

Метод дослідження: бібліометричний аналіз баз даних бібліографічної інформації.

Об'єкт дослідження: база даних державної бібліографії "Літопис газетних статей" за 2014 рік.

Пропоноване дослідження присвячене інформаційному наповненню бази даних державної бібліографії газетних статей за 2014 рік. Подібного дослідження не здійснює жодна установа країни, що і обґрунтовує його унікальність і наукову новизну.

Головна мета "Літопису газетних статей" — зорієнтувати широке коло читачів у значному потоці газетної

інформації, ознайомити з основними тематичними напрямами на прикладі різних за масштабами та читачською аудиторією газетних видань. Інформація, вміщувана в покажчику, може бути використана або безпосередньо в поточній інформаційно-бібліографічній роботі, або слугувати для ретроспективного пошуку інформації. Найціннішою частиною покажчика є описи офіційних документів Президента України, органів законодавчої та виконавчої влади: указів, законів, постанов, розпоряджень тощо.

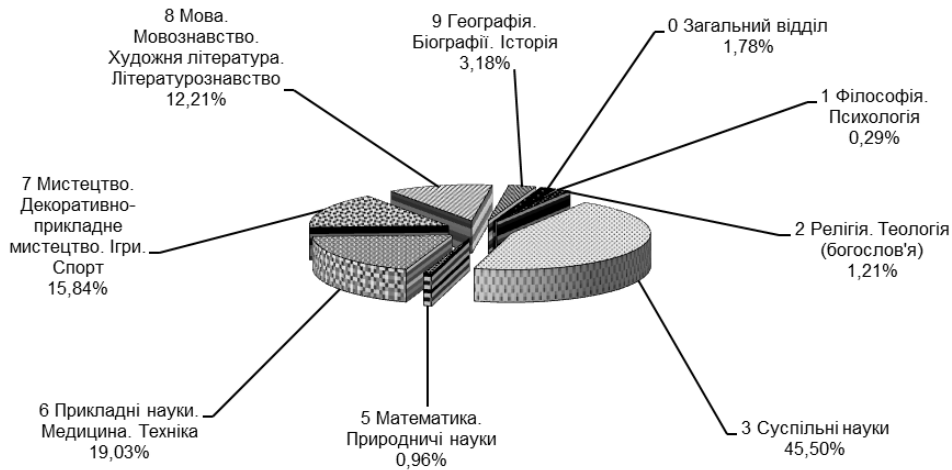
Під час дослідження проаналізовано 13 000 бібліографічних записів бази даних газетних публікацій, що увійшли до бібліографічного покажчика "Літопис газетних статей" за означений період. Аналіз записів здійснено за класами Універсальної десятикової класифікації (УДК), місцем випуску видань, мовною ознакою.

Результати аналізу наочно продемонстровано 11 діаграмами та представлено у двох таблицях.

Із наведених даних видно: менше половини загального обсягу (45,5%, або 5915 записів) становить клас 3 *Суспільні науки*, що слугує для групування статей щодо теорії та методології суспільних наук, статистики, демографії, соціології, політики, економіки, права, державного адміністративного управління, військової справи, соціальної допомоги та страхування, освіти та етнографії тощо.

Друге місце у структурі розподілу займає клас 6 *Прикладні науки. Медицина. Техніка* — 2474 записи (19,03%), де відображено публікації з питань технології різних галузей промисловості, виробничих процесів, роботи транспорту і транспортних засобів, сільського господарства, а також щодо практичного використання загальних законів фізики, хімії, біології та іншого з метою отримання необхідних для життя людини матеріалів і продуктів, використання природних багатств тощо.

Суттєву частку становить клас 7 *Мистецтво. Декоративно-прикладне мистецтво. Ігри. Спорт* — 2058 записів (15,84%), адже мистецтво та спорт є одними з форм суспільної свідомості та засобів формування і міжособистісних стосунків, що виникають у суспільстві.

Діагр. 1. Розподіл газетних статей за класами УДК

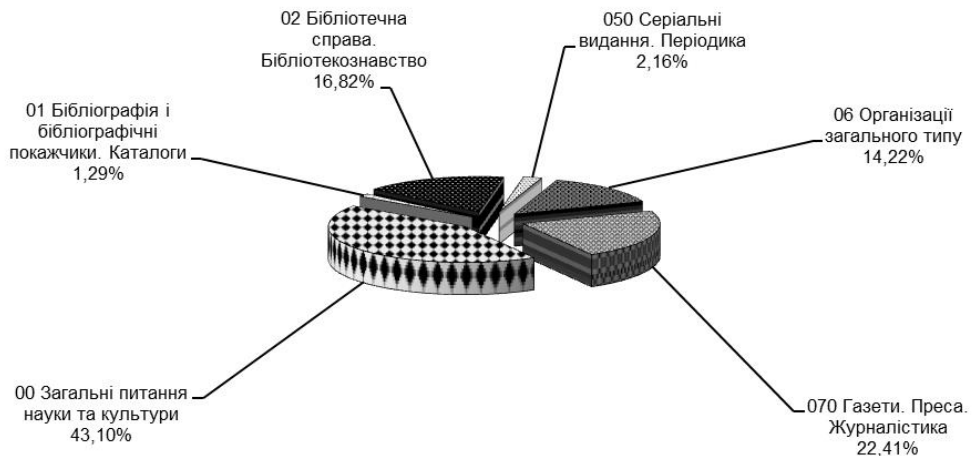
Стабільно великим відсотком представлено клас 8 *Мова. Мовознавство. Художня література. Літературознавство* — 1588 записів (12,21%).

Клас 9 *Географія. Біографії. Історія* займає п'яте місце (3,18%) і у ньому — 413 записів, що об'єднує два великих комплекси: перший інформує про природничі науки, що вивчають географічну оболонку Землі, її просторову, природну і соціально-економічну різноманітність, а також зв'язки між природним середовищем і діяльністю людини, другий — гуманітарні (історичні) науки і вміщує такі розділи: біографія — життєпис окремою особою або групи осіб та історія — наука, яка відтворює "життєпис" людства.

Клас 0 *Загальний відділ* репрезентують 232 бібліографічних записи (1,78%), що висвітлюють публікації з питань організації наукової роботи, науково-технічної інформації, писемності, інформаційних технологій, бібліографії та бібліотечної справи, журналістики тощо.

Незважаючи на актуальність теми, незначною кількістю (1,21%, або 157 записів) у загальному розподілі представлено клас 2 *Релігія. Теологія (богослов'я)*, що містить публікації з питань теорії, філософії та природи релігії, релігійної практики окремих релігій та релігійних систем від доісторичних до сучасних.

Невеликим обсягом представлено клас 5 *Математика. Природничі науки* — 125 записів (0,96%), що вивчає величини, кількісні відносини й просторові форми, явища навколишнього світу в живій та неживій природі. А найменший відсоток (0,29%, або 38 записів) становить клас 1 *Філософія. Психологія*, де згруповано записи щодо історії філософії, сутності предмета, методів, категорій філософії, філософських систем і концепцій (ідеалізму, матеріалізму, соціалістичних учень, утопічного соціалізму, марксизму), а також питання загальної психології, психології окремих видів діяльності, віку та статі, парапсихології, гіпнозизму, навіювання, психотехніки.

Діагр. 2. Розподіл газетних статей за розділами УДК класу 0 Загальний відділ

У діагр. 2 представлено розподіл бібліографічних записів у відсотках за розділами класу 0 *Загальний відділ*. Найбільшу кількість відображають розділи 00 *Загальні питання науки та культури*, що вивчає загальні питання наукознавства, наукову термінологію, культурологію загалом, комп'ютерні системи оброблення інформації та управління інформаційно-аналітичними системами, теорію управління і менеджмент загалом, досліджує важливість, значення і місце науки і знань у суспільстві, висвітлює загальні питання стандартизації, метрології, хронології — 43,10%, або 100 записів та 070 *Газети. Преса. Жур-*

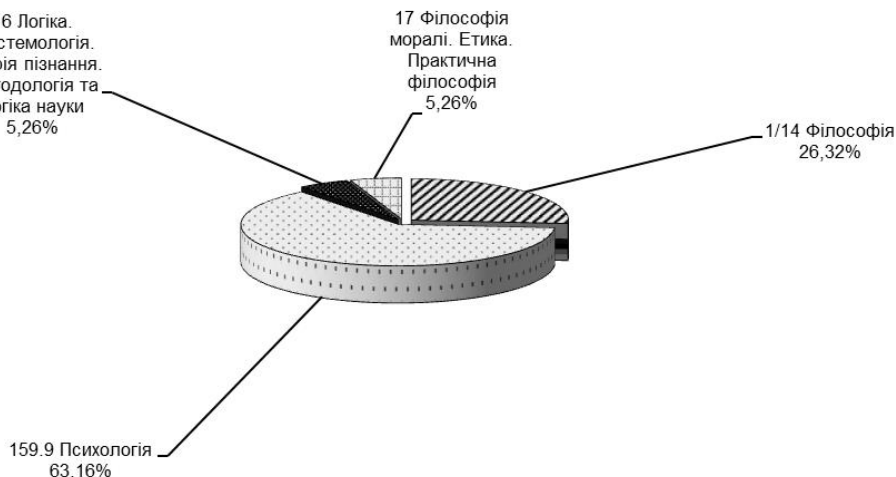
налістика — 22,41%, або 52 записи, що вміщують інформацію про газетну справу, журналістику та ЗМІ загалом. Розділ 02 *Бібліотечна справа. Бібліотекознавство* становить 16,82%, або 39 записів, де відображено інформаційну, культурну, освітню діяльність суспільства, що включає створення і розвиток мережі бібліотек, формування та обробку бібліотечних фондів, організацію бібліотечного, інформаційного та довідково-бібліографічного обслуговування користувачів бібліотек тощо, а розділ 06 *Організації загального типу* "відстає" від попереднього на 6 публікацій — 14,22%, або 33 записи, що охоплюють інформацію про

соціальні групи, які розподіляють виконання завдань між учасниками для досягнення певної колективної мети, знайомить з культурно-освітніми та науково-дослідними закладами, призначеними для вивчення, збереження та використання пам'яток природи, матеріальної і духовної культури, вивчає теорію, історію і практику музейної справи, сповіщає про виставки. Це майже вдвічі менше, ніж вищезазначені розділи. Найменшу кількість вміщують розділи 050 Серіальні видання. Періодика — 2,16%, або 5 записів, та 01 Бібліографія і бібліографічні покажчики. Каталоги — 1,29%, або 3 записи. Розділи 030 Універсальні довідкові видання (як тема), 08 Видання змішаного змісту. Збірники та 09 Рукописи. Раритети і рідкісні книги не представлено жодною публікацією.

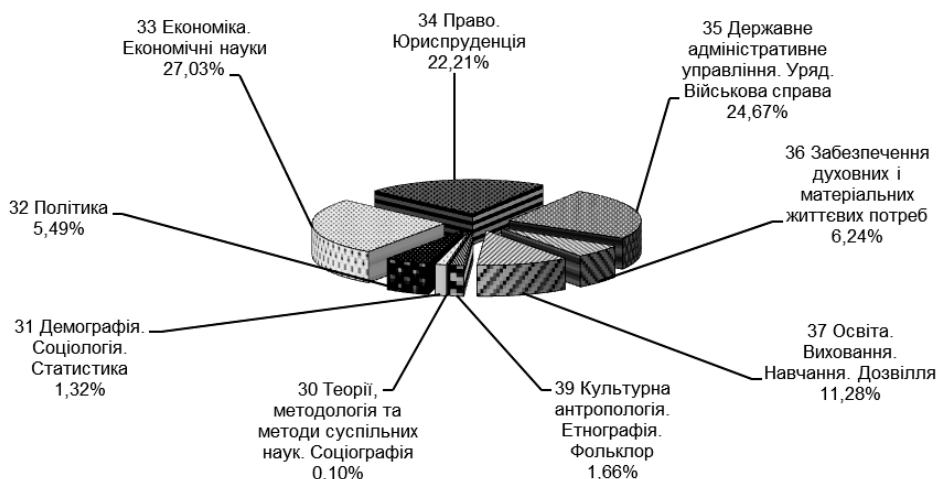
У класі 1 *Філософія. Психологія* (діагр. 3) понад половину загального обсягу становлять публікації з психології окремих видів діяльності, парапсихології та психоаналізу (розділ 159.9 *Психологія*) — 63,16%, або 24 записи. Наступним за кількістю є розділ 1/14 *Філософія*, де відображено публікації з філософських наук — 26,32%, або 10 записів. Найменшою кількістю публікацій (5,26%, або 2 записи) представлено розділи 16 *Логіка. Епістемологія. Теорія пізнання. Методологія та логіка науки* і 17 *Філософія моралі. Етика. Практична філософія*.

Клас 2 *Релігія. Теологія (богослов'я)* у бібліографічному покажчику "Літопис газетних статей" не поділяється на розділи.

Особливості розподілу газетних статей класу 3 *Суспільні науки* (у процентному співвідношенні) ілюструє діагр. 4.

Діагр. 3. Розподіл газетних статей за розділами УДК класу 1 *Філософія. Психологія*

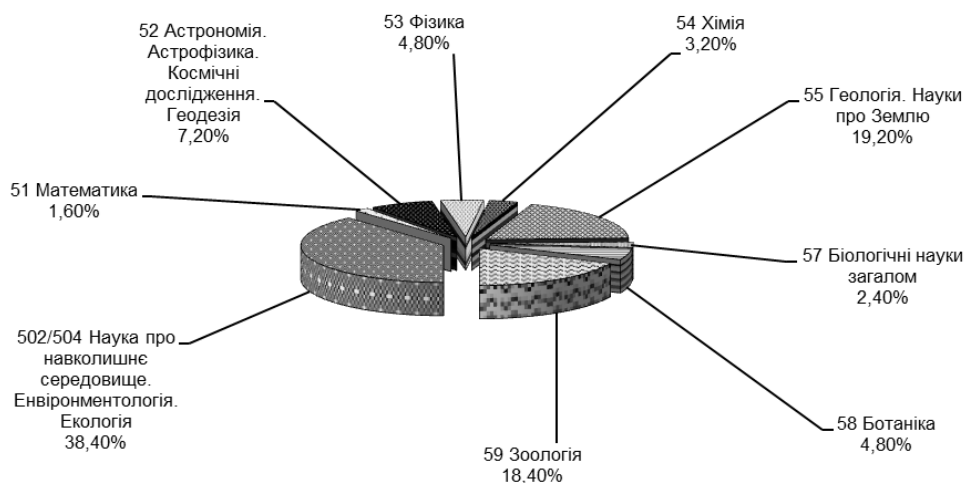
Діагр. 4. Розподіл газетних статей за розділами УДК класу 3 *Суспільні науки*

Майже третина загального обсягу (27,03%, або 1599 записів) класу 3 *Суспільні науки* інформує про публікації з питань економіки та організації праці, економічних закономірностей розвитку сфери праці та зайнятості, трудових відносин, умов формування і використання трудового потенціалу, територіальної організації виробництва, економіки землі та житла, форм організації та співробітництва, міжнародних економічних зв'язків і світової економіки, фінансової галузі, банківської справи, фондового ринку тощо (розділ 33 *Економіка. Економічні науки*). Значною кількістю представлено розділ 35 *Державне адміністративне управління. Уряд. Військова справа* — 24,67%, або 1459 записів, в якому висвітлено публікації про діяльність органів державної влади, основні завдання, які виконують державні

органи, їхні структурні підрозділи та посадові особи, вплив держави на стан і розвиток суспільних процесів, розглянуто питання військової теорії та практики, пов'язані з військовою наукою, історією, освітою, медициною, будівництвом, підготовкою і діями збройних сил тощо. 22,21%, або 1314 записи вміщує розділ 34 *Право. Юриспруденція*, в якому групується інформація про систему загальних загальнообов'язкових, формально-визначених правил поведінки, що встановлюються, охороняються і гарантуються державою з метою врегулювання найважливіших суспільних відносин, а також основні галузі права. Четверте за кількістю місце посідає розділ 37 *Освіта. Виховання. Навчання. Дозвілля* — 11,28%, або 667 записів, що інформують про статті із загальних питань освіти, виховання і навчання,

організації діяльності дошкільних, шкільних, середніх професійних, середніх спеціальних та вищих навчальних закладів, методики й форм викладання, системи виховання тощо. Меншою кількістю представлений розділ 36 *Забезпечення духовних і матеріальних життєвих потреб* — 6,24%, або 369 записів, де зосереджена інформація про документи, присвячені питанням надання соціальної допомоги і соціального забезпечення, забезпечення житлом, захисту прав споживачів та різним видам страхування. Шосту "сходінку" займає розділ 32 *Політика* (5,49%, або 325 записів), до якого включено публікації з історії та розвитку політичної думки, теорії влади і владних відносин, політичної системи суспільства, політичної культури, а

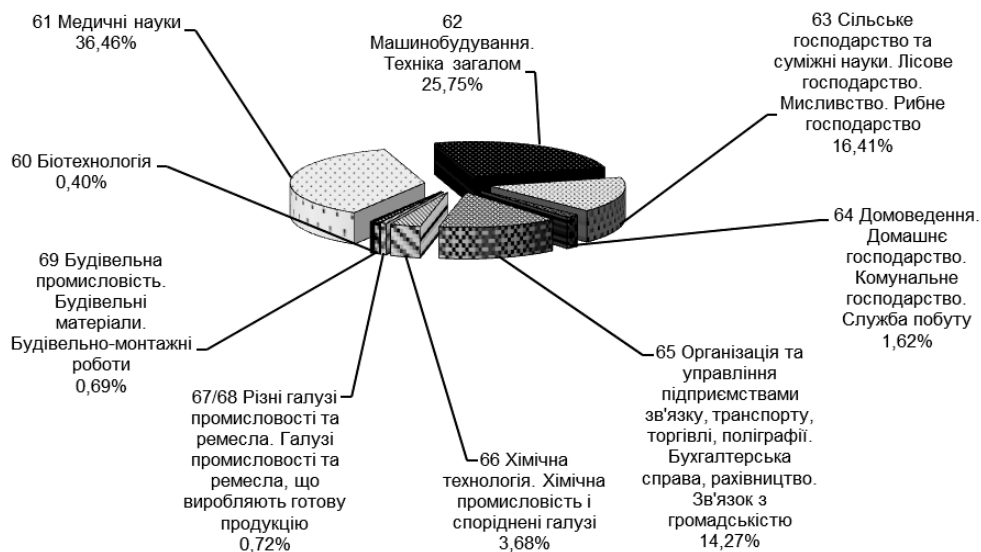
також присвячені політичним партіям та партійним системам, політичним елітам та громадським лідерам, світовому політичному процесу, політичному прогнозуванню та ін. Розділ 39 *Культурна антропологія. Етнографія. Фольклор* репрезентують 98 записів (1,66%). До розділу 31 *Демографія. Соціологія. Статистика* увійшло 78 записів, що становить 1,32% і охоплює інформацію з питань соціального співжиття людей, соціальної структури, праці, сім'ї, соціальної мережі, засобів комунікації (мас-медіа), міграції, дослідження масових суспільних, явищ і процесів. Найменшою кількістю представлено розділ 30 *Теорії, методологія та методи суспільних наук. Соціографія* — 0,10%, або 6 записів.

Діагр. 5. Розподіл газетних статей за розділами УДК класу 5 Математика. Природничі науки

Проаналізувавши записи класу 5 *Математика. Природничі науки* (діагр. 5), можна стверджувати, що питанням захисту навколишнього середовища, охороні природи та екології докільця присвячено найбільшу кількість газетних статей (38,40%, або 48 записів), тому цілком закономірно, що розділ 502/504 *Наука про навколишнє середовище. Енвіронментологія. Екологія* посідає перше місце в класі. Науці про Землю, геологічним наукам, економічній геології (розділ 55 *Геологія. Науки про Землю* — 19,20%, або 24 записи) та навколишньому світу тварин та їх взаємозв'язкам з довкіллям (розділ 59 *Зоологія* — 18,40%, або 23 записи) в газетних публікаціях уваги приділяється менше, ніж

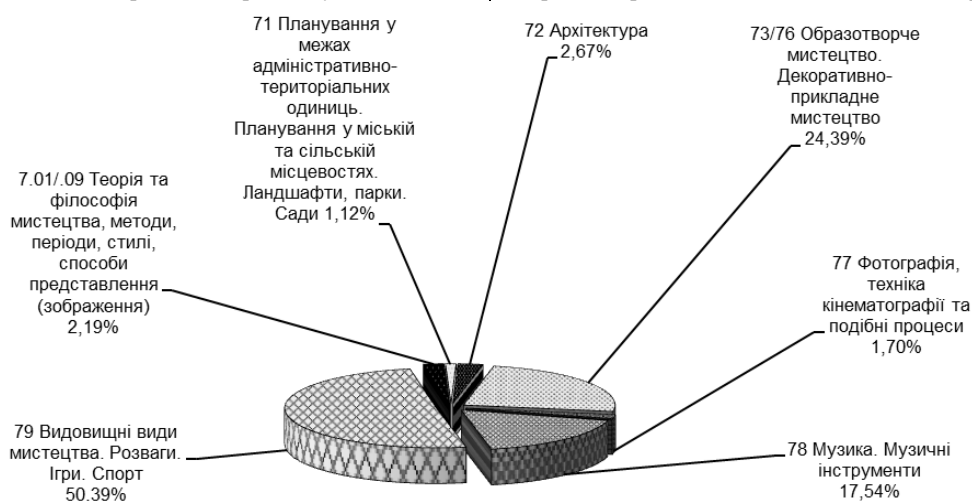
питанням попереднього розділу. Розділ 52 *Астрономія. Астрофізика. Космічні дослідження. Геодезія* становить 7,20%, або 9 записів, де вміщено інформацію про статті щодо спостереження і пояснення подій, що відбуваються як за межами Землі та її атмосфери, так і на її поверхні. Незначну кількість — від 1,60% до 4,80%, або від 2 до 6 записів — у 2014 році зафіксовано на публікації, де вміщено важливі аспекти математичних, фізичних, хімічних і біологічних наук, досліджень біологічної різноманітності світу рослин, їхньої систематизації і класифікації (розділи 51 *Математика*, 53 *Фізика*, 54 *Хімія*, 57 *Біологічні науки загалом*, 58 *Ботаніка*). Розділ 56 *Палеонтологія* не представлено жодною публікацією.

Діагр. 6. Розподіл газетних статей за розділами УДК класу 6 Прикладні науки. Медицина. Техніка

Аналіз класу 6 *Прикладні науки. Медицина. Техніка* (діагр. 6) дав змогу встановити, що найбільша кількість статей належить до розділу 61 *Медицинські науки* (36,46%, або 902 записи), в ньому зібрано інформацію про статті, присвячені стану галузі медицини, різноманітним захворюванням, методам їхньої профілактики та зміцненню здоров'я людини. І це не випадково, адже одним із найважливіших пріоритетів державної політики України є збереження та зміцнення здоров'я нації на підставі формування здорового способу життя та підвищення доступності та якості медичної допомоги. Розділ 62 *Машинобудування. Техніка загалом* вміщує 637 записів (25,75%), де розглядається найважливіша комплексна галузь обробної промисловості, що вбирає верстатобудування, приладобудування, авіа- та ракетобудування, енергетичне, металургійне, гірниче, хімічне, атомне і транспортне машинобудування, виробництво зброї та продукції військово-промислового комплексу. Розділ також пов'язаний з добуванням та використанням корисних копалин та їхньою обробкою, вивчає питання одержання, розподілу, перетворення і застосування електричної та ядерної енергії, будівництва інженерних і гідротехнічних споруд, залізниць, автомобільних доріг тощо. 16,41%, або 406 записами представлено розділ 63 *Сільське господарство та суміжні науки. Лісове господарство. Мисливство. Рибне господарство*, який займає третє місце та репрезентує публікації з питань забезпечення населення продовольством і отримання сировини для низки галузей промисловості, розведення і використання сільськогосподарських тварин, нових сортів, гібридів культурних і дикорослих видів рослин, відтворення і збільшення запасів риби, обліку та відтворення, охорони і захисту лісів, а також регулювання їхнього використання, розвитку мисливської

галузі. Наступний за кількістю публікацій розділ 65 *Організація та управління підприємствами зв'язку, транспорту, торгівлі, поліграфії. Бухгалтерська справа, рахівництво. Зв'язок з громадськістю* — 14,27%, або 353 записи. Розділ 66 *Хімічна технологія. Хімічна промисловість і споріднені галузі* репрезентує 91 (3,68%) запис на статті, в яких висвітлено питання хімічної технології, виробництва хімічних, нафтохімічних продуктів і вибухових речовин, досліджуються мікробіологічна, харчова, скляна, керамічна промисловості та металургія. Незначна кількість записів припадає на розділ 64 *Домоведення. Домашнє господарство. Комунальне господарство. Служба побуту* — 1,62%, або 40 публікацій. Назво розділу не потребує розшифрування. Розділ 67/68 *Різні галузі промисловості та ремесла. Галузі промисловості та ремесла, що виробляють готову продукцію*, де уміщено 0,72%, або 18 записів, об'єднує інформацію про кілька галузей промисловості, які відрізняються структурою і масштабами виробництва, використанням природних ресурсів, характером виробничих зв'язків, а саме: ювелірна, деревообробна, шкіряна, целюлозно-паперова, текстильна, гумова, пластмасова, кабельна, годинникова, ковальська, меблева, взуттєва, швейна, парфумерно-косметична, хутряна, галантерейна. У розділі 69 *Будівельна промисловість. Будівельні матеріали. Будівельно-монтажні роботи* (0,69%, або 17 записів) згруповано матеріали про аспекти будівельної галузі та виробництва будівельних матеріалів. Зовсім незначна частка в тематичному розподілі належить розділу 60 *Біотехнологія* — 0,40%, або 10 записів, що інформують про газетні матеріали з питань, пов'язаних з вирішенням глобальних проблем людства — ліквідацією нестачі продовольства, енергії, мінеральних ресурсів, поліпшенням стану охорони здоров'я та якості навколишнього середовища.

Діагр. 7. Розподіл газетних статей за розділами УДК класу 7 *Мистецтво. Декоративно-прикладне мистецтво. Ігри. Спорт*

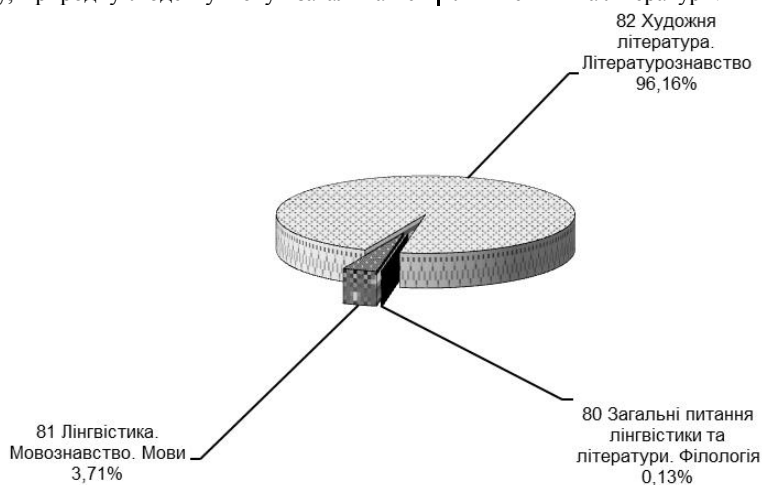
Як свідчать дані діагр. 7, понад половину, а саме 50,39%, (1037 записів) становить розділ 79 *Видовищні види мистецтва. Розваги. Ігри. Спорт*. 24,39%, або 502 записи, належать до розділу 73/76 *Образотворче мистецтво. Декоративно-прикладне мистецтво*. До розділу 78 *Музика. Музичні інструменти* увійшов 361 запис, тобто 17,54%. Невеликою кількістю представлено розділ 72 *Архітектура* — 2,67%, або 55 записів, а розділ 7.01/09 *Теорія та філософія мистецтва, методи, періоди, стилі, способи представлення (зображення)* "відстає" від попереднього на 10 публікацій — 2,19%, або 45 записів, який знайомить із публікаціями про школи, стилі, напрями мистецтва; техніку та майстерність, об'єкти та теми художнього відображення; види занять та діяльності, пов'язаних із мистецтвом. Ще менше статей (1,70% і 1,12%, або 35 і 23 записи відповідно) у 2014 році

стосувалися фотографічних та фотомеханічних процесів, систем, а також фотомистецтва загалом, висвітлювали питання планування у межах адміністративно-територіальних одиниць, у міській та сільській місцевостях, містобудування загалом, знайомили із заходами щодо формування та збереження ландшафту, дизайну озеленення, охорони історичних та культурних пам'яток (розділи 71 *Планування у межах адміністративно-територіальних одиниць. Планування у міській та сільській місцевостях. Ландшафти, парки. Сади* та 77 *Фотографія, техніка кінематографії та подібні процеси*).

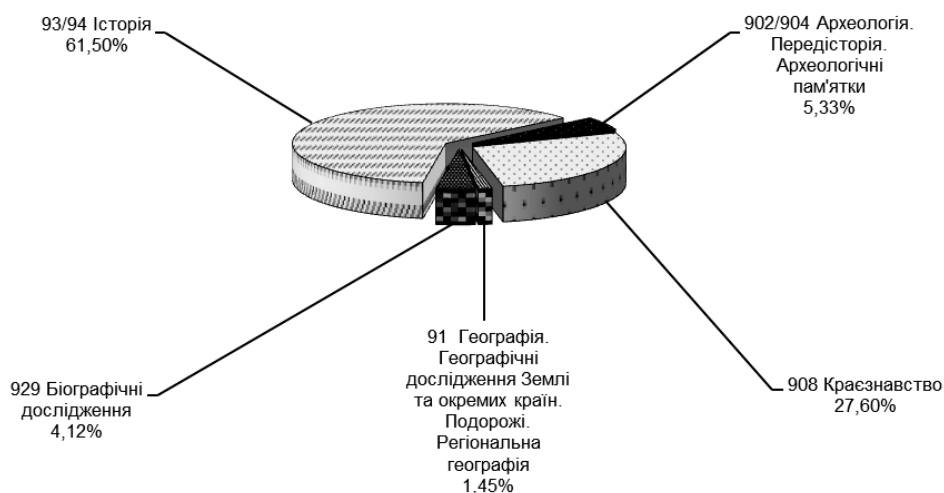
За результатами аналізу класу 8 *Мова. Мовознавство. Художня література. Літературознавство* визначено, що 96,16% загального обсягу, або 1527 статей, присвячено художній літературі як виду мистецтва, що відображає дійсність у художніх образах і є результатом творчого

процесу автора, а також вивченню теорії та історії літератури, літературної критики. Невеликою кількістю представлено розділ 81 *Лінгвістика. Мовознавство. Мови* — 3,71%, або 59 публікацій, що розглядають мову в усій складності її прояву, природну людську мову взагалі та всі

мови світу як індивідуальних її представників, вивчає історію, розділи і галузі лінгвістики та основні лінгвістичні концепції. І лише 0,13%, або 2 записи, у базі даних 2014 року інформують про публікації із загальних питань лінгвістики та літератури.

Діагр. 8. Розподіл газетних статей за розділами УДК класу 8 *Мова. Мовознавство. Художня література. Літературознавство*

Діагр. 9. Розподіл газетних статей за розділами УДК класу 9 *Географія. Біографії. Історія*

Найбільше у класі 9 *Географія. Біографії. Історія* налічується записів розділу 93/94 *Історія* — 61,50%, або 254 записи, що належать до вивчення минулого людства, покладаючись при цьому на письмові та матеріальні свідчення минулих подій, а у розділі 908 *Краєзнавство* записів 27,60%, або 114, тут уміщено інформацію про публікації з історії, економіки, географії, етнографії і культури окремих держав, областей, міст, місцевостей загалом. До розділу 902/904 *Археологія. Передісторія. Археологічні пам'ятки* увійшло 22 записи, що становить 5,33% і охоплює інформацію з історії людського суспільства на основі вивчення пам'яток кам'яного, мідного (бронзового), залізного віків, про археологічні дослідження. Розділ 929 *Біографічні дослідження* містить 17 публікацій (4,12%), що присвячені вивченню життєвого та творчого шляху особистості, питанням, пов'язаним із геральдичною наукою, символікою, прапорами, штандартами тощо. Найменшою кількістю (1,45%, або 6 записів) представлено розділ 91 *Географія. Географічні дослідження Землі та окремих країн. Подорожі. Регіональна географія*, що відображають географічні дослідження, а також окремі галузі географії.

На основі аналізу державних бібліографічних покажчиків "Літопис газетних статей" складено список газет,

матеріали з яких опрацьовано при формуванні бази даних. У табл. 1 подано назви газет, статті з яких відображалися у "Літописі газетних статей" у 2014 році та кількість записів за аналізований період, а у діагр. 10 — розподіл публікацій з цих газет у відсотках.

Результати аналізу дали змогу встановити, що п'ята частина записів цього розділу у базі даних за 2014 рік (20,50%, або 2665) інформує про публікації з газети Кабінету Міністрів України "Урядовий кур'єр", на другому місці газета Верховної Ради України "Голос України" — 9,28%, або 1207 записів, більшість з яких інформують про офіційні матеріали органів законодавчої та виконавчої влади: закони, укази, постанови, розпорядження тощо. Третє місце посідає щоденна всеукраїнська газета "День" — 3,82%, або 496 записів, четверте — всеукраїнське щотижневє професійне юридичне видання "Юридична газета" — 3,16%, або 411 записів. Закривають п'ятірку лідерів газета письменників України "Літературна Україна" — 2,94%, або 382 записи, та щоденна газета "Високий Замок" — 2,80%, або 364 записи. Шосте місце поділено між газетами, представленими в "Літописі..." майже однаковою кількістю публікацій, а саме: газета Київської міської ради "Хрещатик" (2,06%, або 268 записів), обласний суспільно-політичний

щотижневик "Зоря" (1,82%, або 236 записів), офіційне видання Харківської обласної ради та Харківської обласної державної адміністрації "Слобідський край" (1,82%, або 236 записів), обласна суспільно-політична газета "Вісті Придніпров'я" (1,80%, або 234 записи), газета для фахівців народного господарства "Праця і зарплата" (1,79%, або 233 записи), газета Одеської обласної ради "Одеські вісті" (1,77%, або 230 записів), центральний друкований орган Міністерства оборони України "Народна армія" (1,75%, або 228 записів), всеукраїнський громадсько-політичний тижневик "Демократична Україна" (1,64%, або 213 записів). Наступне місце розподілено між такими газетами: газета обласної ради "Вінниччина" (1,49%, або 194 записи), незалежна громадсько-політична газета "Волинь-нова" (1,47%, або 191 запис), громадсько-політична газета Івано-Франківської області "Галичина" (1,42%, або 185 записів), всеукраїнський культурологічний тижневик "Слово Просвіти" (1,42%, або 185 записів), інформаційно-аналітичний тижневик "Дзеркало тижня" (1,41%, або 184 записи), всеукраїнська громадсько-політична газета "Зоря Полтавщини" (1,40%, або 183 записи), загальнодержавна українська газета "Культура і життя" (1,36%, або 175 записів), газета Хмельницької обласної ради та обласної державної адміністрації "Подільські вісті" (1,32%, або 171 запис), суспільно-політична газета Миколаївської області "Южная правда" (1,32%, або 171 запис), друкований орган Міністерства оборони України "Крила України" (1,65%, або 167 записів), обласна офіційна громадсько-політична газета "Житомирщина" (1,22%, або 159 записів), щоденна газета для киян "Вечірній Київ" (1,21%, або 157 записів), Черкаська обласна газета "Нова доба" (1,18%, або 153 записи), всеукраїнська загальнополітична і літературно-художня газета "Кримська світлиця" (1,16%, або 151 запис). Восьме за кількістю місце посідають записи на газети, з яких відібрано для включення у "Літопис..." від 101 до 150 газетних публікацій, серед них: всеукраїнська щотижнева газета "Закон і бізнес" (1,15%, або 150 записів), газета літератури, мистецтва, критики, наукового і громадського життя "Українська літературна газета" (1,14%, або 149 записів), газета обласної ради і обласної державної адміністрації "Запорізька правда" (1,11%, або 143 записи), газета обласної ради і обласної державної адміністрації "Новини Закарпаття" (1,08%, або 140 записів), Чернігівська обласна газета "Деснянська правда" (1,06%, або 138 записів), всеукраїнська транспортна газета "Магістраль"

(1,03%, або 134 записи), газета Федерації професійних спілок України "Профспілкові вісті" (1,02%, або 133 записи), громадсько-політична газета Рівненської області "Вільне слово" (0,98%, або 127 записів), тижневик Пенсійного фонду України "Пенсійний кур'єр" (0,98%, або 127 записів), газета Верховної Ради Автономної Республіки Крим "Крымские известия" (0,95%, або 124 записи), газета Чернівецької міської ради "Чернівці" (0,88%, або 114 записів), газета Чернігівської міської громади "Чернігівські відомості" (0,88%, або 114 записів), суспільно-політичне видання "Час Київщини" (0,85%, або 111 записів), громадсько-політична газета "Чорноморські новини" (0,84%, або 110 записів) та обласна громадсько-політична газета "Кіровоградська правда" (0,78%, або 102 записи). На дев'ятому місці — газети, що містять від 51 до 100 записів на публікації, а саме: газета міської ради та міського виконавчого комітету "Ужгород" (0,77%, або 100 записів), газета Хмельницької міської ради "Проскурів" (0,76%, або 99 записів), обласна газета "Село полтавське" (0,75%, або 98 записів), медична газета України "Ваше здоров'я" (0,75%, або 98 записів), газета Миколаївської обласної ради "Рідне Прибужжя" (0,70%, або 91 запис), всеукраїнська щотижнева суспільно-політична газета "Голос Донбасса" (0,63%, або 82 записи), рівненський тижневик "7 днів" (0,62%, або 81 запис), газета Міністерства оборони України "Флот України" (0,62%, або 81 запис), суспільно-політична газета "Жизнь Луганска" (0,54%, або 70 записів), газета нашого міста "Луцький замок" (0,52%, або 67 записів), всеукраїнський громадсько-політичний тижневик "Освіта" (0,44%, або 57 записів), масова суспільно-політична газета "Луганская правда" (0,43%, або 56 записів) та громадсько-політичний часопис "Буковинське віче" (0,42%, або 54 записи). Десяте місце розподілено між газетами, з яких описано від 1 до 50 статей: газета міської ради "Херсонський вісник" (0,38%, або 50 записів), газета Тернопільської міської ради "Тернопіль вечірній" (0,33%, або 43 записи), обласна газета "Донеччина" (0,29%, або 38 записів), газета "Червоний промінь" (0,22%, або 28 записів), газета "Педагогічна газета" (0,17%, або 22 записи), вузькогасова газета України "Сбойка" (0,12%, або 15 записів), культурно-просвітницький часопис "Вісті Прикарпаття" (0,11%, або 14 записів), всеукраїнська правова газета "Правосуддя України" (0,05%, або 6 записів) та обласна громадсько-політична газета "Сумщина" (0,04%, або 5 записів).

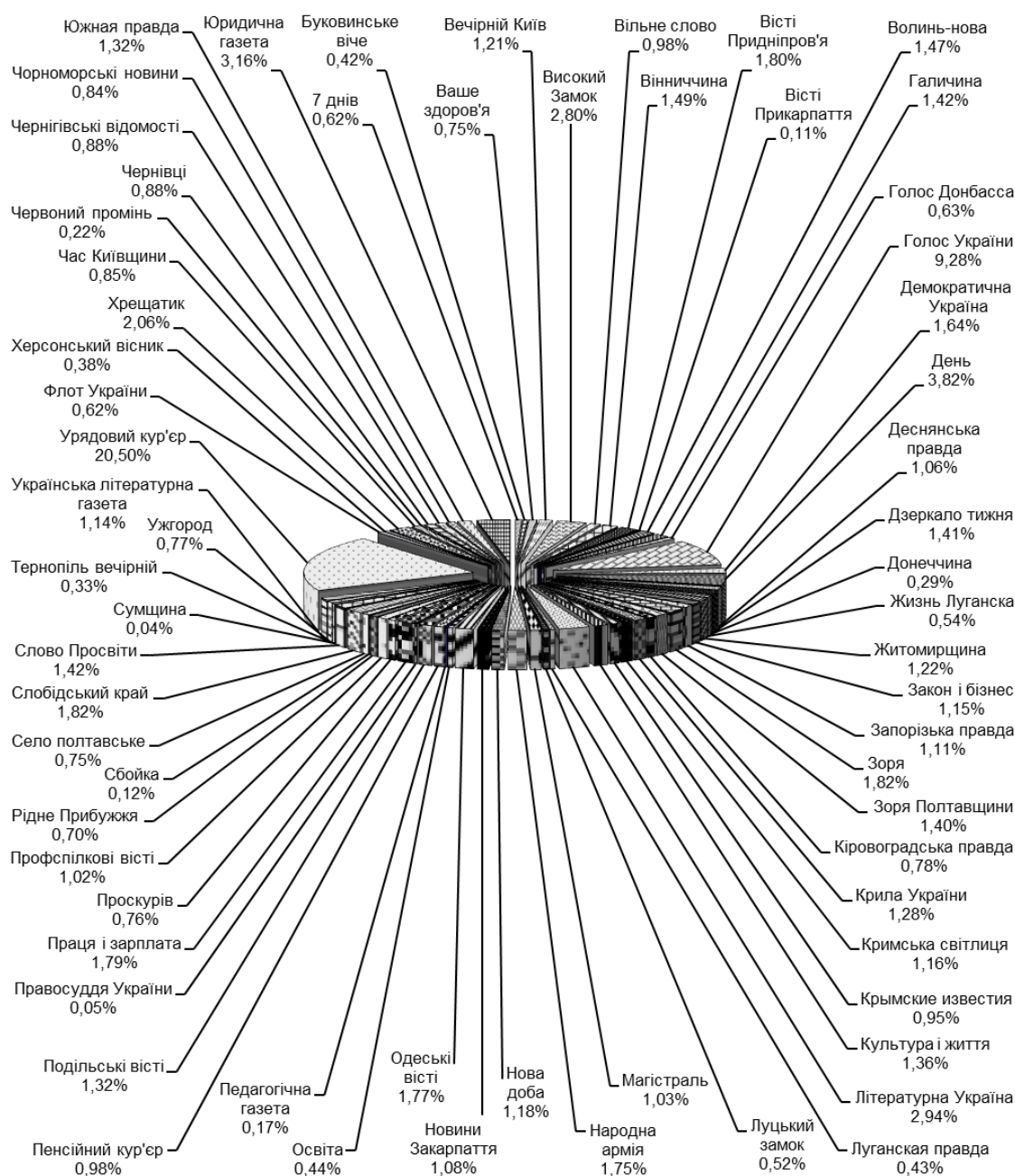
Таблиця 1

Кількісний розподіл газетних публікацій (за назвами газет)

№	Назва газети	Кількість публікацій	№	Назва газети	Кількість публікацій
1	7 днів	81	19	Жизнь Луганска	70
2	Буковинське віче	54	20	Житомирщина	159
3	Ваше здоров'я	98	21	Закон і бізнес	150
4	Вечірній Київ	157	22	Запорізька правда	143
5	Високий Замок	364	23	Зоря	236
6	Вільне слово	127	24	Зоря Полтавщини	183
7	Вінниччина	194	25	Кіровоградська правда	102
8	Вісті Придніпров'я	234	26	Крила України	167
9	Вісті Прикарпаття	14	27	Кримська світлиця	151
10	Волинь-нова	191	28	Крымские известия	124
11	Галичина	185	29	Культура і життя	175
12	Голос Донбасса	82	30	Літературна Україна	382
13	Голос України	1 207	31	Луганская правда	56
14	Демократична Україна	213	32	Луцький замок	67
15	День	496	33	Магістраль	134
16	Деснянська правда	138	34	Народна армія	228
17	Дзеркало тижня	184	35	Нова доба	153
18	Донеччина	38	36	Новини Закарпаття	140

Продовження таблиці 1

37	Одеські вісті	230	52	Тернопіль вечірній	43
38	Освіта	57	53	Ужгород	100
39	Педагогічна газета	22	54	Українська літературна газета	149
40	Пенсійний кур'єр	127	55	Урядовий кур'єр	2 665
41	Подільські вісті	171	56	Флот України	81
42	Правосуддя України	6	57	Херсонський вісник	50
43	Праця і зарплата	233	58	Хрещатик	268
44	Проскурів	99	59	Час Київщини	111
45	Профспілкові вісті	133	60	Червоний промінь	28
46	Рідне Прибужжя	91	61	Чернівці	114
47	Сбойка	15	62	Чернігівські відомості	114
48	Село полтавське	98	63	Чорноморські новини	110
49	Слобідський край	236	64	Южная правда	171
50	Слово Просвіти	185	65	Юридична газета	411
51	Сумщина	5			

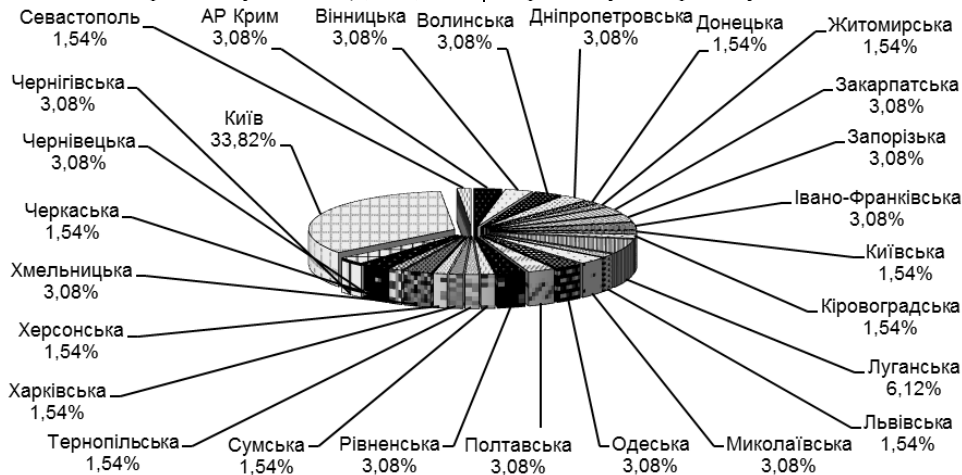
Діагр. 10. Розподіл газетних публікацій (за назвами газет) у відсотках

Територіальний розподіл газет, статті з яких відображено у "Літописі газетних статей" 2014 року, наведено у діагр. 11 у відсотковому співвідношенні в межах областей і міст зі спеціальним статусом (Київ та Севастополь).

Як показав аналіз, найбільша кількість газетних видань, статті з яких відображено у "Літописі газетних статей", видається у м. Києві (33,82%, або 22 назви). Серед областей за кількістю назв газет лідером є Луганська (6,12%, або

4 назви); 3,99%, або 2 назвами, представлені Автономна Республіка Крим, Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Хмельницька, Чернівецька, Чернігівська області; 1,54%, або 1 назва, припадає на м. Севастополь, Донецьку, Житомирську, Київську, Кіровоградську, Львівську, Сумську, Тернопільську, Харківську, Херсонську та Черкаську області.

Діагр. 11. Розподіл газет, статті з яких відображено у "Літописі газетних статей", у межах областей і міст зі спеціальним статусом (Київ та Севастополь)

Таблиця 2

Кількісний розподіл газетних статей українською та російською мовами

№	Назва газети	Кількість газетних статей українською мовою	Кількість газетних статей російською мовою
1	7 днів	81	—
2	Буковинське віче	54	—
3	Ваше здоров'я	98	—
4	Вечірній Київ	157	—
5	Високий Замок	364	—
6	Вільне слово	127	—
7	Вінниччина	194	—
8	Вісті Придніпров'я	78	156
9	Вісті Прикарпаття	14	—
10	Волинь-нова	191	—
11	Галичина	185	—
12	Голос Донбасса	3	79
13	Голос України	1 207	—
14	Демократична Україна	213	—
15	День	496	—
16	Деснянська правда	138	—
17	Дзеркало тижня	184	—
18	Донеччина	37	1
19	Жизнь Луганска	5	65
20	Житомирщина	159	—
21	Закон і бізнес	150	—
22	Запорізька правда	143	—
23	Зоря	109	127
24	Зоря Полтавщини	183	—
25	Кіровоградська правда	102	—
26	Крила України	130	37
27	Кримська світлиця	151	—
28	Крымские известия	—	124
29	Культура і життя	175	—
30	Літературна Україна	382	—
31	Луганская правда	—	56
32	Луцький замок	67	—
33	Магістраль	76	58
34	Народна армія	228	—

35	Нова доба	153	—
36	Новини Закарпаття	140	—
37	Одеські вісті	224	6
38	Освіта	57	—
39	Педагогічна газета	22	—
40	Пенсійний кур'єр	127	—
41	Подільські вісті	171	—
42	Правосуддя України	6	—
43	Праця і зарплата	233	—
44	Проскурів	99	—
45	Профспілкові вісті	133	—
46	Рідне Прибужжя	51	40
47	Сбойка	—	15
48	Село полтавське	98	—
49	Слобідський край	235	1
50	Слово Просвіти	185	—
51	Сумщина	5	—
52	Тернопіль вечірній	43	—
53	Ужгород	100	—
54	Українська літературна газета	149	—
55	Урядовий кур'єр	2 665	—
56	Флот України	80	1
57	Херсонський вісник	25	25
58	Хрещатик	268	—
59	Час Київщини	111	—
60	Червоний промінь	28	—
61	Чернівці	114	—
62	Чернігівські відомості	114	—
63	Чорноморські новини	110	—
64	Южная правда	4	167
65	Юридична газета	402	9
Разом		12 033	967

Мовна структура "Літопису газетних статей" за 2014 рік складається з 12 033 записів на статті, надрукованих українською мовою, що становить 92,56%, та 967 записів російською мовою, або 7,44% (табл. 2). З більшості газет, матеріали з яких відображаються в "Літописі газетних статей", як-от: "7 днів", "Буковинське віче", "Ваше здоров'я", "Вечірній Київ", "Високий Замок", "Вільне слово", "Вінниччина", "Вісті Прикарпаття", "Волинь-нова", "Галичина", "Голос України", "Демократична Україна", "День", "Деснянська правда", "Дзеркало тижня", "Житомирщина", "Закон і бізнес", "Запорізька правда", "Зоря Полтавщини", "Кіровоградська правда", "Кримська світлиця", "Культура і життя", "Літературна Україна", "Луцький замок", "Народна армія", "Нова доба", "Новини Закарпаття", "Освіта", "Педагогічна газета", "Пенсійний кур'єр", "Подільські вісті", "Правосуддя України", "Праця і зарплата", "Проскурів", "Профспілкові вісті", "Село полтавське", "Слово Просвіти", "Сумщина", "Тернопіль вечірній", "Ужгород", "Українська літературна газета", "Урядовий кур'єр", "Хрещатик", "Час Київщини", "Червоний промінь", "Чернівці", Чернігівські відомості", "Чорноморські новини" — публікації лише українською мовою. Газети "Крымские известия", "Луганская правда" і "Сбойка" друкуються без винятків російською мовою. При відборі публікацій з двомовних газет — "Донеччина", "Крила України", "Магістраль", "Одеські вісті", "Рідне Прибужжя", "Слобідський край", "Флот України", "Юридична газета" — перевага віддавалася матеріалам, опублікованим українською. З газетних видань "Вісті Придніпров'я", "Голос Донбасса", "Жизнь Луганска", "Зоря", "Южная правда" для опрацювання відбиралися переважно російськомовні публікації. З газети "Херсонський вісник" було відібрано публікації однаковою кількістю українською та російською мовами.

Висновки

Результати бібліометричного аналізу газетних публікацій за 2014 рік в Україні дають підстави стверджувати:

— основною темою газетних публікацій було суспільство. Соціальні проблеми представлено в "Літописі газетних статей" найбільшим відсотком записів (45,50%). Найменша увага на шпальтах газет приділялася філософії та психології (0,29%), хоча останніми роками й ці галузі людської діяльності стали затребуваними;

— у загальній кількості газетних видань, статті з яких відображалися в "Літописі газетних статей" 2014 року, найбільша частина записів припадає на публікації з газети "Урядовий кур'єр" (20,50%), найменша кількість — з газети "Сумщина" (0,04%);

— у загальному масиві записів переважає інформація про статті з газетних видань, випущених у м. Києві, оскільки саме тут зосереджено найбільшу кількість редакцій;

— абсолютна більшість записів, що увійшли до "Літопису газетних статей" у 2014 році, інформують користувача українською мовою (92,56%), і незначна кількість (7,44%) — російською.

Список використаної літератури

1. *Бібліографіческая* запис. Сокращение слов на русском языке. Общие требования и правила : ГОСТ 7.12—93. — [Взамен ГОСТ 7.12—77 ; введ. 1995—07—01]. — Москва : Госстандарт России, 1995. — 17 с. — (Система стандартов по информации, библиотечному и издательскому делу).
2. *Бібліографічний* запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1—2003, ІДТ) : ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. — [Чинний від 2006—10—11]. — Київ : Держспоживстандарт України, 2007. — III, III, 47 с., вкл. обкл. — (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи).

3. *Бібліографічний запис*. Заголовок. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.80—2000, ІДТ) : ДСТУ ГОСТ 7.80:2007. — [Чинний від 2008—04—01]. Київ : Держспоживстандарт України, 2009. — III, III, 7 с., вклоч. обкл. — (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи).
4. *Бібліографічний опис*. Скорочення слів і словосполук українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ) : ДСТУ 3582:2013. — [На заміну ДСТУ 3582—97 ; чинний від 2014—01—01]. — Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. — III, 15 с., вклоч. обкл. — (Інформація та документація).
5. *Кучеренко Л.* Відображення газетних публікацій у державному бібліографічному покажчику "Літопис газетних статей" за 2011 рік / Леся Кучеренко // Вісник Книжкової палати. — 2013. — № 7. — С. 21—29 ; № 8. — С. 12—17.
6. *Кучеренко Л.* "Літопис газетних статей": нотатки з історії та сучасні реалії / Леся Кучеренко, Ольга Муклімбаєва // Вісник Книжкової палати. — 2009. — № 11. — С. 15—17.
7. *Методичні рекомендації* щодо підготовки та редагування бібліографічних посібників у виданнях / [уклад.: П. М. Сенько, О. М. Устіннікова] ; Держ. наук. установа "Кн. палата України ім. Івана Федорова". — Київ : Кн. палата України, 2008. — 70 с.
8. *Розташування* бібліографічних записів у бібліографічних покажчиках на основі Універсальної десятикової класифікації : таблиці класифікації / Кн. палата України ; [підгот. О. Устіннікова]. — Київ : [б. в.], 2010. — 29 с.
9. *Універсальна десятикова класифікація (УДК) : Основна таблиця. 0/3 Загальний відділ. Філософія. Психологія. Релігія. Суспільні науки* / [підгот.: М. Й. Ахвердова та ін.] ; Держ. наук. установа "Кн. палата України ім. Івана Федорова". — 2-ге вид., виправл. і доповн. — Київ : Кн. палата України ім. Івана Федорова, 2008. — 383 с.
10. *Універсальна десятикова класифікація (УДК) : Основна таблиця. 5 Математика та природничі науки. 60 Біотехнологія. 61 Медичні науки* / [підгот.: М. Й. Ахвердова та ін.] ; Держ. наук. установа "Кн. палата України ім. Івана Федорова". — 2-ге вид., виправл. і доповн. — Київ : Кн. палата України ім. Івана Федорова, 2008. — 419 с.
11. *Універсальна десятикова класифікація (УДК) : Основна таблиця. 62 Машинобудування. Техніка в цілому* / [підгот.: М. Й. Ахвердова та ін.] ; Держ. наук. установа "Кн. палата України

- ім. Івана Федорова". — 2-ге вид., виправл. і доповн. — Київ : Кн. палата України ім. Івана Федорова, 2008. — 303 с.
12. *Універсальна десятикова класифікація (УДК) : Основна таблиця. 63/65 Сільське, лісове, рибне та мисливське господарство. Комунально-побутове господарство. Організація виробництва, торгівлі, транспорту, зв'язку, поліграфії. Бухгалтерія. Реклама* : [підгот.: М. Й. Ахвердова та ін.] ; Держ. наук. установа "Кн. палата України ім. Івана Федорова". — 2-ге вид., виправл. і доповн. — Київ : Кн. палата України, 2011. — 151 с.
13. *Універсальна десятикова класифікація (УДК) : Основна таблиця. 66/69 Хімічна технологія. Хімічна промисловість. Різні галузі промисловості та ремесла. Будівельна промисловість* : [підгот.: М. Й. Ахвердова та ін.] ; Держ. наук. установа "Кн. палата України ім. Івана Федорова". — 2-ге вид., виправл. і доповн. — Київ : Кн. палата України, 2012. — 263 с.
14. *Універсальна десятикова класифікація (УДК) : Основна таблиця. 7/9 Мистецтво. Ігри. Спорт. Мовознавство. Художня література. Літературознавство. Географія. Історія* : [підгот.: М. Й. Ахвердова та ін.] ; Держ. наук. установа "Кн. палата України ім. Івана Федорова". — 2-ге вид., виправл. і доповн. — Київ : Кн. палата України, 2011. — 147 с.
15. *Устіннікова О.* Біля витоків державної бібліографії : (до 85-річчя "Літопису українського друку") / Ольга Устіннікова, Ніна Палащина // Вісник Книжкової палати. — 2009. — № 12. — С. 26—29.

Проведен бібліометричний аналіз записей на газетні публікації. Приведені статистичні дані їх розподілу по класам УДК. Складено список газет, матеріали з яких оброблені при формуванні бази даних. Представлені територіальне розподілення газет і мовна структура записей.

The bibliometric analysis of newspapers' publications was done. Statistical information of their distribution after the classes of UDC is heited. A list of newspapers is made, materials from that are worked out at forming of database. Territorial distribution of newspapers and linguistic structure of records are presented.

Надійшла до редакції 10 липня 2015 року

РЕЦЕНЗІЇ

Засіб символної комунікації: від історії до сьогодення

Чекштуріна В. М.

Мультимодальність рунічного знака : монографія / В. М. Чекштуріна. — Харків : Індустрія, 2015. — 316 с.

Вихід у світ комплексного монографічного дослідження комунікативної природи рунічних знаків, безперечно, є подією для наукової спільноти. Цій темі присвячено численні публікації вітчизняних і зарубіжних учених, які переважно зосереджувалися лише на одному або кількох аспектах, зокрема історичному, історико-культурному, лінгвістичному. Однак у монографії В. Чекштуріної цілком обґрунтовано погляд на руни як надзвичайно тривалий у часі засіб символної комунікації, який потребує саме комплексного підходу до теми. Скажімо, неможливо визначити поняття "символ" з достатньою науковою повнотою лише у межах лінгвістики — він належить до центральних понять таких наукових сфер,

як філософія, культурологія, психологія, філологія тощо (цей підхід запропоновано в одній з останніх спеціальних праць: Харитоновна Е. Ю. Трактовка поняття "символ" в лінгвістическ // Вестн. Моск. гос. обл. ун-та : електрон. журн. — 2014. — № 1. — Режим доступа: http://vestnik_mgou.ru/Articles/View/516. — Загл. с екрана).

Використання рунічної графіки в сучасних бренд-комунікаціях, як доведено у монографії, зумовлено певними історичними тенденціями і не є випадковим. До того ж склалися відповідні стереотипи в оцінках рунічної спадщини, і глибокий соціокомунікаційний аналіз відкриває можливості щодо їхнього послідовного й системного подолання. В. Чекштуріна професійно ними скористалася, у чому й полягає актуальність і наукова цінність монографії.

Авторка розглядає генезу, функціонування й еволюцію рунічних знакових систем у теоретико-методологічному та прикладному аспектах, виявляючи специфіку рун як засобу символної комунікації на основі кодування—декодування знаками-символами архетипічних образів. Цю проблематику розглянуто в контексті закономірностей та особливостей розвитку первинних і стародавніх знакових систем, виявлено типологічні збіги та генетичні зв'язки між ними та рунічними системами.

У монографії всебічно висвітлено комунікативні функції рунічних знакових систем, особливості їхньої реалізації в історичній перспективі, що відрізняє

